

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

4. Dwustronna współpraca gospodarcza

4.1. Gospodarcze umowy dwustronne.

Z uwagi na członkostwo Polski w Unii Europejskiej znaczna część relacji gospodarczych pomiędzy Polską i Ukrainą (w szczególności dotyczących kwestii handlowych), regulowana jest przez umowy zawarte pomiędzy Unią Europejską i Ukrainą. Podstawowym aktem prawnym regulującym stosunki dwustronne UE-Ukraina jest Porozumienie o Partnerstwie i Współpracy (PCA), które zostało podpisane 14 czerwca 1994 r. i weszło w życie 1 marca 1998 r. W dniu 29 kwietnia 2004 r. Ukraina podpisała dodatkowy protokół rozszerzający zapisy PCA na nowe kraje przystępujące do UE, w tym Polskę. Obecnie oczekiwane jest podpisanie Umowy Stowarzyszeniowej pomiędzy Ukrainą i Unią Europejską, której integralną częścią będzie Umowa o pogłębionej i wszechstronnej strefie wolnego handlu (DCFTA).

Podstawę prawną dwustronnych stosunków gospodarczych stanowią m.in.:

- Umowa między Rządem RP a Rządem Ukrainy o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 125, poz. 575),
- Konwencja między Rządem RP a Rządem Ukrainy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. nr 63, poz. 269).
- Umowa między Rządem RP a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy gospodarczej podpisana w 2005 r. (Monitor Polski z 31.08.2006 r. nr 59, poz. 628).

4.2. Handel zagraniczny.

Polsko-ukraińskie obroty towarowe (według wstępnych danych GUS) osiągnęły w 2012 r. **7,83 mld USD** i były o **4,7%** wyższe niż w 2011 r., ale nadal o blisko 11% niższe niż w roku 2008. Siłą napędową wzrostu obrotów dwustronnych przestał być import z Ukrainy, który po dwóch latach wyraźnego wzrostu (i przekroczenia wartości przedkryzysowych) w 2012 r. odnotował spadek. Eksport utrzymał wzrost, ale jego dynamika była niższa niż w 2011 r. Jednak w efekcie spadku łącznych obrotów w polskim handlu zagranicznym towarami, Ukraina awansowała z 16 na 13 miejsce wśród najważniejszych partnerów handlowych Polski, a jej udział w polskim handlu zagranicznym, w porównaniu z rokiem 2011 **wzrósł z 1,86% do 2,07%**.

Polski eksport na Ukrainę w 2012 r. osiągnął wartość **5279,6 mln USD**, co oznacza **wzrost** w porównaniu z rokiem poprzednim o **12,6%**. Udział Ukrainy w polskim eksporcie w 2012 r. był wyższy niż rok wcześniej – **2,89%** wobec 2,46% w roku 2011, co pozwoliło Ukrainie przesunąć się z 10 na 8 miejsce wśród najważniejszych odbiorców polskich towarów. Według ukraińskich danych statystycznych import z Polski w 2012 r. osiągnął wartość **3567,1 mln USD** i okazał się wyższy niż w roku poprzednim o **12,1%**, przy ogólnym wzroście ukraińskiego importu o 2,5%. W rezultacie Polska utrzymała piątą pozycję wśród głównych dostawców na rynek ukraiński, za Rosją, Chinami, Niemcami i Białorusią, a jej udział w imporcie na Ukrainę **wzrósł** (po dwóch latach spadku) z 3,9 do 4,2%.

Struktura towarowa polskiego eksportu na Ukrainę w 2012 r. przedstawiała się następująco:

- wyroby przemysłu elektro-maszynowego – 29,2%, w tym maszyny i urządzenia – 17,5%, a pojazdy – 10,2%;
- produkty chemiczne – 18,9%, w tym tworzywa sztuczne i wyroby z gumy – 9,9%;
- artykuły rolno-spożywcze – 12,2%;
- wyroby metalurgiczne – 9,1%;
- produkty mineralne – 9%;

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

- wyroby przemysłu lekkiego – 6,1%;
- artykuły drzewno-papiernicze – 5,5%;
- wyroby różne – 4,9%.

W 2012 r. import z Ukrainy **zmniejszył się o 8,6%** i wyniósł **2550,9 mln USD**. Pomimo spadku wartości dostaw znaczenie importu z Ukrainy praktycznie się nie zmieniło (dzięki zbliżonej ujemnej dynamice całego polskiego importu w tym okresie) i wyniosło **1,31%** całości zagranicznych zakupów towarów realizowanych przez Polskę. Ukraina utrzymała dzięki temu 19 pozycję wśród głównych dostawców towarów do Polski. Według Państwowej Służby Statystyki Ukrainy eksport towarów do Polski w 2012 r. osiągnął wartość **2576,2 mln USD** i zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o **7,8%**. Polska zajęła w 2012 r. 4 miejsce wśród najważniejszych odbiorców ukraińskich towarów, po Rosji, Turcji i Egipcie. Znaczenie eksportu do Polski w porównaniu z rokiem 2011 zmniejszyło się z 4,1% do 3,7%.

Struktura polskiego importu z Ukrainy w 2012 r. obejmowała:

- wyroby metalurgiczne – 28,3%;
- artykuły rolno-spożywcze – 25,8%;
- produkty mineralne – 24,7%;
- produkty przemysłu chemicznego, w tym tworzywa sztuczne i wyroby z gumy – 7,2%;
- wyroby przemysłu elektro-maszynowego – 5,7%;
- artykuły drzewno-papiernicze – 5,4%.

4.3. Polskie inwestycje na Ukrainie.

Według statystyk NBP, w 2011 r. na Ukrainę napłynęło z Polski **50,1 mln USD** w postaci inwestycji, a stan należności z tego tytułu na koniec 2011 r. wyniósł **1260,5 mln USD**.

Według danych Państwowej Służby Statystyki Ukrainy, do 31 grudnia 2012 r. polskie przedsiębiorstwa zainwestowały na terenie Ukrainy 916,4 mln USD. Oznaczało to wzrost wartości polskich inwestycji drugi kwartał z rzędu, po trwającej od końca III kw. 2010 r. tendencji spadkowej. W całym 2012 r. polskie inwestycje na Ukrainie wzrosły o 62,3 mln USD. W I kwartale 2013 r. polskie BIZ na Ukrainie wzrosły o kolejne 4,5 mln USD i wyniosły 920,9 mln USD. Niemniej jednak nadal pozostawały niższe w stosunku do wartości maksymalnej (937,1 mln USD), odnotowanej na koniec III kw. 2010 r. Obecnie Polska zajmuje 13 miejsce na liście największych inwestorów zagranicznych na Ukrainie, z udziałem w łącznej kwocie zrealizowanych dotąd w tym kraju inwestycji wynoszącym 1,7%.

Udział sektora finansowego w polskich inwestycjach na Ukrainie, utrzymuje się na poziomie ponad 50%. Obok inwestycji banku PKO BP w „Kredobank”, do najważniejszych polskich projektów w tym sektorze należy zaangażowanie banków Pekao SA w UniCredit Ukraina i Getin Holding w Idea Banku oraz towarzystwa ubezpieczeniowego PZU SA w PZU Ukraina. Wśród podmiotów sektora przemysłowego wymienić warto m.in. inwestycje firm Barlinek, Cersanit, Sanitec-Koło, Can-Pack, Maspex-Wadowice, Grupa Sobieski, TZMO, Inter-Groclin, firm meblarskich BRW i Nowy Styl.

W sytuacji obserwowanego negatywnego trendu w zakresie polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie, warty odnotowania jest dynamiczny wzrost polskich inwestycji portfelowych w ukraińskie przedsiębiorstwa, realizowanych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Dwanaście ukraińskich spółek notowanych do tej pory na warszawskim parkiecie (11 na rynku podstawowym i jedna na rynku NewConnect), przyciągnęło dotychczas, w ramach pierwotnych i wtórnych emisji akcji, blisko 1 mld USD, z których przeważającą część stanowi polski kapitał.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

Porównanie struktury polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie
według stanu na 1 stycznia i 31 grudnia 2012 r.

Rodzaj działalności	1 stycznia 2012 r.		31 grudnia 2012 r.	
	mln USD	udział %	mln USD	udział %
Sektor finansowy	473,4	55,4	474,7	51,8
Przemysł, w tym:	241,6	28,3	270,7	29,5
przemysł metalurgiczny i metalowy	68,6	8,0	68,9	7,5
przemysł chemiczny i petrochemiczny	29,0	3,4	31,9	3,5
przemysł spożywczy	24,5	2,9	31,6	3,4
przemysł drzewno-papierniczy	29,6	3,5	30,8	3,3
przemysł maszynowy	4,5	0,5	16,0	1,7
przemysł lekki	9,4	1,1	13,6	1,5
przemysł mineralny (niemetalowy)	4,5	0,5	4,6	0,5
przemysł wydobywczy	2,7	0,3	2,9	0,3
pozostałe gałęzie przemysłu	68,8	7,3	70,6	7,7
Handel i usługi remontowe	45,8	5,4	71,5	7,8
Operacje na rynku nieruchomości	40,7	4,8	46,0	5,0
Rolnictwo	33,1	3,9	33,0	3,6
Budownictwo	10,7	1,3	11,2	1,4
Transport i łączność	6,1	0,7	6,5	0,7
Pozostałe inwestycje	2,7	0,3	2,8	0,3
Łącznie	854,1	100,0	916,4	100,0

Źródło: dane Państwowej Służby Statystyki Ukrainy

4.4. Ukraińskie inwestycje w Polsce.

W 2011 r. statystyki NBP odnotowały odpływ ukraińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych z Polski w wysokości **29,3 mln USD**. W rezultacie łączna wartość ukraińskich inwestycji w Polsce (zobowiązań netto) wyniosła się na koniec 2011 r. **288,7 mln USD**.

Oficjalne ukraińskie dane statystyczne dotyczące ukraińskich inwestycji w Polsce, według których do 1 kwietnia 2013 r. przedsiębiorstwa z tego kraju zainwestowały w Polsce jedynie 54 mln USD, znacząco odbiegają od danych NBP oraz szacunków na podstawie doniesień prasowych, dotyczących głównych inwestorów ukraińskich w Polsce. Ukraińscy inwestorzy są udziałowcami takich polskich przedsiębiorstw jak Stocznia Gdańsk SA, Huta Częstochowa SA, FSO na Żeraniu, Huta Pokój, Fabryka Żarówek Helios Sp. z o.o., T.B. Fruit Dwikozy czy Zakłady Przetwórstwa Mlecznego Ostrowia.

4.5. Współpraca regionalna.

Współpraca transgraniczna i międzyregionalna rozwija się na kilku poziomach, poczynając od kontaktów międzyrządowych, poprzez współpracę samorządów regionalnych i lokalnych, aż do bezpośrednich kontaktów międzyludzkich. Ważnym elementem koordynowania współpracy przygranicznej i międzyregionalnej jest Polsko-Ukraińska Międzyrządowa Rada Koordynacyjna ds. Współpracy Międzyregionalnej. Jej prace koncentrują się wokół istotnych dla pogranicza zagadnień: rozwoju regionów przygranicznych, funkcjonowania i rozbudowy przejść granicznych, promocji współpracy gospodarczej i turystyki transgranicznej, ochrony środowiska, kultury i edukacji oraz przeciwdziałania katastrofom i klęskom żywiołowym.

Największą aktywność w rozwoju współpracy regionalnej wykazują województwa przygraniczne: podkarpackie i lubelskie, jednak szeroki zakres współpracy realizują także

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

województwa: dolnośląskie, mazowieckie, śląskie i pomorskie. Głównymi partnerami po stronie ukraińskiej są obwody: lwowski, odeski, wołyński oraz iwano-frankowski. Współpraca zorientowana jest na takie dziedziny jak: gospodarka, handel, turystyka, ochrona środowiska, kultura i nauka. Wszystkie szesnaście polskich województw ma podpisane umowy partnerskie z obwodami ukraińskimi. Ze strony ukraińskiej – siedemnaście obwodów (niektóre z kilkoma partnerami). Najbardziej aktywne pod tym względem są obwody zachodnioukraińskie: lwowski (5 umów), wołyński i iwano-frankowski (po 3), a także odeski (4). Według dostępnych informacji MSWiA RP około 90 polskich miast ma podpisane umowy o współpracy partnerskiej z miastami ukraińskimi (liczba miast po stronie ukraińskiej – stron tych umów – jest nieco mniejsza, ze względu na fakt, iż niektóre ukraińskie miejscowości podpisały więcej niż jedną umowę o współpracy partnerskiej). Najbardziej aktywnym (i atrakcyjnym) partnerem dla polskich miast jest Kamieniec Podolski, ponadto Łuck, Kijów, Lwów i Turka.

Na granicy polsko-ukraińskiej działają trzy euroregiony: Karpacki, Niemen oraz Bug. Współpraca rozwija się także w ramach programu ENPI 2007-2013 (budżet 186,2 mln EUR). Ważnym elementem jest również Program Sąsiedztwa, który ma na celu promowanie współpracy w rejonach przygranicznych w dziedzinie ochrony środowiska, zapobiegania katastrofom naturalnym i wywołanym ingerencją człowieka, a także zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej.

4.6. Współpraca samorządów gospodarczych.

Współpraca samorządów gospodarczych Polski i Ukrainy rozwijana jest przez szereg instytucji i organizacji biznesowych. Do najważniejszych zaliczyć należy Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą (PUIG, www.puizba.pl), Krajową Izbę Gospodarczą (KIG, www.kig.pl), Stowarzyszenie Eksporterów Polskich (www.eksporterzy.org), Międzynarodowe Stowarzyszenie Przedsiębiorców Polskich na Ukrainie (www.msppu.org.ua), Klub Wschodni.

Z przedsięwzięć współorganizowanych przez struktury samorządu gospodarczego na szczególną uwagę zasługuje Szczyt Gospodarczy Ukraina-Polska (ostatnia, XI edycja odbyła się w dn. 20 września 2012 r. w Kijowie) pod patronatem i z udziałem prezydentów obu państw (współorganizatorami ze strony przedsiębiorców są PUIG i Klub Wschodni).

Centralną izbą gospodarczą i głównym partnerem polskiego samorządu gospodarczego na Ukrainie jest Izba Przemysłowo-Handlowa Ukrainy (www.ucci.org.ua), grupująca regionalne izby przemysłowo-handlowe. Zainteresowanie współpracą z Polską wyraża również Ukraiński Narodowy Komitet Międzynarodowej Izby Handlowej – ICC Ukraine (www.iccua.org).